

Tájékoztatás a járási hatáskörbe tartozó pénzbeli és természetbeni szociális ellátásokat érintő 2019. január 1-jén hatályba lépő változásokról

A szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (a továbbiakban: **Szt.**) módosításával 2019. január 1-jétől bevezetésre kerül az önmagukat ellátni képtelen gyermeküket ápolók számára biztosítandó „**gyermek otthongondozás díja**” (GYOD) nevű ellátás, módosul az **ápolási díj (ÁPD) állapotvizsgálati rendszere**, illetve sor kerül az **Szt. egyéb szabályainak korrekciójára**.

Módosulnak továbbá a pénzbeli és természetbeni szociális ellátások igénylésének és megállapításának, valamint folyósításának részletes szabályairól szóló 63/2006. (III. 27.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Pr.) valamint az egyes pénzbeli szociális ellátások elszámolásának szabályairól szóló 62/2006. (III. 27.) Korm. rendelet szabályai is.

Jelen tájékoztató a 2019. január 1-jén hatályba lépő változásokról ad áttekintő tájékoztatást.

I. Gyermek otthongondozási díjának bevezetése

I.1. Jogosultsági feltételek

A GYOD-ra lesz jogosult az a **vér szerinti vagy örökbefogadó szülő**, aki

- a) súlyos fogyatékból eredően önellátásra képtelen vér szerinti vagy örökbefogadott gyermekéről, vagy
- b) tartós betegségéből eredően önellátásra képtelen gyermekéről gondoskodik.

A jogosultság a **gyermek életkorától függetlenül** megállapítható, kizárólag a szülő-gyermek viszony releváns.

Az ellátást főszabály szerint csak a vérszerinti, illetve az örökbefogadó szülő veheti igénybe. Egyéb hozzátartozó csak a szülő halála esetén válhat jogosulttá az ellátásra, illetve akkor, ha a szülő egészségi állapotából adódóan nem tudja gyermeke ápolását tovább ellátni, a szülő szülői felügyeleti joga szünetel, vagy bíróság által megszüntetésre kerül.

I.2. A GYOD összege és kapcsolódó jogosultságok

A GYOD összege 2019-től bruttó 100 000 forint. Ha a szülő több, önellátásra képtelen gyermekről is gondoskodik, részére másfélszeres összegben kell az ellátást folyósítani.

Az ellátást tárgyhónapot követő hó 5. napjáig kell folyósítani, első alkalommal a 2019. január havi ellátást 2019. február 5-ei időponttal.

A GYOD-ra való jogosultság időtartama – az ápolási díjhoz hasonlóan – nyugellátásra és egészségügyi szolgáltatás igénybevételére jogosít.

A nyugdíjbiztosítási járulékot – az ápolási díjra való jogosultsághoz hasonlóan – a már nyugdíjra jogosult személyek esetében nem kell vonni.

A GYOD előzetes biztosítási időnek számít 2019. január 1-jétől a megváltozott munkaképességű személyek ellátásaira való jogosultság szempontjából.

Az ápolók munkaerő-piaci integrációjának elősegítése érdekében háromhavi ellátás folyósítására kerül sor akkor, ha az ellátásra való jogosultság megszűnése az ápolónak nem róható fel (az ápoló személy intézményi elhelyezése, az önellátásra való képtelenség megszűnése, illetve az ápoló személy halála esetén).

I.3. Az automatikusan átforduló ellátásokra vonatkozó átmeneti rendelkezések és alkalmazásuk

A GYOD megállapítása iránt 2019. január 1-jét követően lehet kérelmet benyújtani az illetékes járási hivatalnál.

Ugyanakkor a jogszabály szerint annak a vér szerinti vagy örökbefogadó szülőnek, akinek 2018. december 31-én végleges döntés alapján a gyermekére tekintettel ápolási díjra való jogosultsága áll fenn, a járási hivatal – legkésőbb 2019. január 15-éig meghozott döntésével – 2019. január 1-jére visszamenőleg **hivatalból, a jogosultsági feltételek vizsgálata nélkül** megállapítja a GYOD-ra való jogosultságát, és ezzel egyidejűleg rendelkezik az ápolási díjra való jogosultság 2018. december 31-ei időponttal történő megszüntetéséről. *(a továbbiakban: átforduló ellátások)*

2018. december 31-én fennálló ápolási díjra való jogosultságok átfordulása GYOD-ba:

- 2019. január 1-jétől hivatalból (kérelem benyújtása nélkül) megállapításra kerül a GYOD minden olyan vér szerinti vagy örökbefogadó szülő részére, aki 2018. december 31-én gyermeke ápolása révén ápolási díjra jogosult.
- A gyermekek otthongondozási díjára való jogosultság megállapításával egyidejűleg az ápolási díjra való jogosultság 2018. december 31. napjával megszűnik.
- A gyermekek otthongondozási díjára való jogosultságról a járási hivatal 2019. január 15-éig hoz határozatot.
- A gyermekek otthongondozási díjára való jogosultsági feltételek vizsgálatára nem kerül sor azok esetében, akik részére az ellátás hivatalból kerül megállapításra.

Fenti szabályozás alapján az átforduló ellátások esetén a hatóságnak csak az alábbiakat kell vizsgálnia:

- az ápolási díjra való jogosultság fennállását 2018. december 31-én,
- a szülő-gyermek kapcsolatot (vérszerinti/örökbefogadó),
- a megállapítható támogatás összegét: amennyiben a szülő rendszeres pénzellátás folyósítására tekintettel részösszegű ápolási díjban részesül, részére részösszegű GYOD biztosítandó. (Ez alól kivételt jelent a GYET, illetve a másik gyerekre tekintettel folyósított GYED, GYED, GYES, mivel ezen családtámogatási ellátások a GYOD tekintetében nem tekintendők rendszeres pénzellátásnak!)

I.4. Kérelemre induló eljárások

Azokban az esetekben, amikor a GYOD megállapítása nem hivatalból, hanem kérelemre indult eljárásban kerül megállapításra, a hatóságoknak vizsgálniuk kell az ellátásra jogosító valamennyi feltételt, tehát az ápolat gyermek egészségi állapotára és önellátási képességére vonatkozó feltételeket is.

A GYOD-ra való jogosultság feltétele az ápolat gyermek önellátásra való képtelensége. Az önellátásra való képtelenséget a Pr.-ben meghatározott feltételeknek megfelelő szakértő állapítja meg. Az önellátási képesség mértékének megállapítására irányuló vizsgálatot

- 6 év alatti ápolat személy esetén a magasabb összegű családi pótlékra jogosító betegségek és fogyatékoságok igazolására miniszteri rendelet alapján kijelölt szakorvos igazolja,
- 6 év feletti ápolat esetén legalább középfokú iskolai végzettséggel, valamint egészségügyi szakképesítéssel rendelkező, az egészségügyi ágazatban vagy személyes gondoskodást nyújtó szociális intézményi ellátáshoz kapcsolódóan legalább öt év szakmai tapasztalattal rendelkező személy végezheti el.

Kérelem benyújtáshoz csatolandó dokumentumok

Nyomtatvány típusa	Esetek	Fellelhetőség
GYOD iránti kérelem formanyomtatvány	A kérelem formanyomtatványt minden esetben be kell nyújtani, az ápolat gyermek életkorától függetlenül	A nyomtatványt a tárca rendszeresíti és teszi közzé.
A magasabb összegű családi pótlékra jogosító betegségek és fogyatékoságok igazolására miniszteri rendelet alapján jogosult szakorvos igazolása az ápolat gyermek súlyosan fogyatékos vagy tartósan beteg állapotáról, illetve önellátási képességének mértékéről [Pr. 20.§ (3) bek. a) pont]	6 év alatti gyermek esetében	A nyomtatványt, a tárca rendszeresíti és teszi közzé. Az önellátási képesség mértékének megállapítására szolgáló értékelés szempontrendszerét a Pr. melléklete tartalmazza.
A házi orvos vagy házi gyermekorvos igazolása arról, hogy az ápolat gyermek súlyosan fogyatékos vagy tartósan beteg	Hatodik életévét betöltött ápolat gyermek esetében, kivéve, ha az ápolat gyermek <i>a) fogyatékosági támogatásra,</i> <i>b) vakok személyi járadékára, vagy</i> <i>c) rokkantsági járadékra</i> jogosult.	A nyomtatványt a tárca rendszeresíti és teszi közzé.
Intézmény vezetőjének igazolása	Ha az ápolat gyermek óvodás, köznevelési intézmény tanulója, felsőoktatási intézmény hallgatója, vagy a nappali ellátást nyújtó szociális intézmény szolgáltatását veszi igénybe.	A nyomtatványt a tárca rendszeresíti és teszi közzé.
Házi orvos szakmai véleménye a szülő akadályozottságáról	Ha a GYOD-ra jogosult szülő legalább három hónap időtartamban egészségi állapota miatt akadályozott az ápolási tevékenység ellátásában és a GYOD-ot más hozzátartozó kérelmezi.	A nyomtatványt a tárca rendszeresíti és teszi közzé.

II. Ápolási díjra vonatkozó szabályok módosulása

II.1. Ellátás összege és kapcsolódó jogosultságok

Az **ápolási díj** összege 2019. január 1-től 15%-kal nő [Szt. 44.§ (1) bekezdés]:

- Az alapösszegű ápolási díj összege 37 490 Ft lesz (32 600 Ft helyett)
- Az emelt összegű ápolási díj összege 56 400 Ft lesz (48 900 Ft helyett)
- A kiemelt összegű ápolási díj összege 67 485 Ft lesz (58 680 Ft helyett).

A GYOD-hoz hasonlóan az ápolási díj folyósításának ideje is előzetes biztosítási időnek számít 2019. január 1-jétől a megváltozott munkaképességű személyek ellátásaira való jogosultság szempontjából.

Az ápolók munkaerő-piaci integrációjának elősegítése érdekében, ha az ellátása való jogosultság megszűnése az ápolónak nem róható fel további háromhavi ellátás folyósítására kerül sor.

II.2. Jogosultti kör bővítése

Bővítésre kerül az ápolási díjra jogosult személyek köre. Az ellátás megállapíthatóvá válik abban az esetben is, ha

- az ápolási tevékenységet olyan korábbi gyermekvédelmi nevelőszülő látja el, aki a gyermek gyermekvédelmi rendszerből való kikerülése miatt nem tölt be a továbbiakban nevelőszülői feladatokat,
- ha az ápoló személy elhunyt házastársa szülőjét vagy testvérét ápolja.

II.3. Kérelem benyújtáshoz csatolandó dokumentumok

Nyomtatvány típusa	Esetek	Fellelhetőség
ÁPD iránti kérelem formanyomtatvány	A kérelem formanyomtatványt minden esetben be kell nyújtani.	A nyomtatványt a tárca rendszeresíti és teszi közzé.
A házi orvos igazolása arról, hogy az ápolat személy súlyosan fogyatékos vagy tartósan beteg	Alap összegű és emelt összegű ápolási díj igénylése esetén, kivéve ha az ápolat személynek <ul style="list-style-type: none">– fogyatékosági támogatásra, vagy– vakok személyi járadékára, való jogosultsága áll fenn.	A nyomtatványt a tárca rendszeresíti és teszi közzé.
A kiemelt ápolási díjra való jogosultságot megalapozó körülményekről szóló szakorvosi igazolás	Ha az ápolási díj megállapítását kiemelt ápolást igénylő személy gondozására tekintettel kérik és az ápolat személy után a magasabb összegű családi pótlékot miniszteri rendeletben meghatározott súlyosságú betegsége vagy fogyatékoságra tekintettel folyósítják.	A igazolás a kiemelt ápolási díjra való jogosultságot megalapozó körülményekről szóló 82/2013. (XII. 29.) EMMI rendelet mellékletében található.
Intézmény vezetőjének igazolása	Ha az ápolat gyermek óvodás, köznevelési intézmény tanulója, felsőoktatási intézmény hallgatója, vagy a nappali ellátást nyújtó szociális intézmény szolgáltatását veszi igénybe.	A nyomtatványt a tárca rendszeresíti és teszi közzé.
Kiemelt ápolási díjra való jogosultságot megalapozó körülményekről szóló szakértői bizottsági vélemény (komplex „E” minősítés)	Ha az ápolási díj megállapítását kiemelt ápolást igénylő, nagykorú személy gondozására tekintettel kérik	A nyomtatvány csatolása nem kötelező, ha azt az ügyfél nem csatolja, a hatóság köteles az eljárás során beszerezni